

Redakcja: Sławomir Poleszak (zastępca dyrektora IEŚ), Agnieszka Zajdel
(sekretarz redakcji), Szczepan Czarnecki, Spasimir Domaradzki, Łukasz
Krzyżanowski, Sławomir Łukasiewicz, Damian Szacawa, Agata Tatarenko

Nr 1445 (185/2025) | 30.09.2025

ISSN 2657-6996

© IEŚ

Agata Domachowska

Macedonia Północna: nadchodzące wybory władz lokalnych

Na 19 października 2025 r. zaplanowano wybory władz lokalnych w Macedonii Północnej. Głosowanie to będzie ważnym testem dla partii tworzących koalicję rządzącą, która objęła władzę w państwie po ubiegłorocznych wyborach parlamentarnych. Jednocześnie dla opozycji wybory stanowią szansę na odbudowę przynajmniej części utraconego poparcia społecznego. Można jednak założyć, że zwycięzcą będzie rządząca VMRO-DPMNE, która dąży do uzyskania najlepszego wyniku w historii macedońskich wyborów lokalnych.

Rywalizacja pomiędzy rządzącymi a opozycją. W dniu 9 sierpnia przewodniczący parlamentu Macedonii Północnej, Afrim Gashi (Alternatywa, *Alternativa*), wyznaczył datę wyborów lokalnych na 19 października 2025 r. Tego dnia odbędzie się pierwsza tura wyborów członków rad 80 gmin oraz rady miasta Skopje. Druga tura głosowania została zaplanowana na 2 listopada. W kampanii wyborczej, która rozpoczęła się 29 września (a potrwa do 17 października), rywalizują ze sobą przede wszystkim ugrupowania współtworzące koalicję rządzącą oraz partie opozycyjne.

Obecnie rządząca w Macedonii Północnej koalicja składa się z Wewnętrznej Macedońskiej Organizacji Rewolucyjnej – Demokratycznej Partii Macedońskiej Jedności Narodowej (*Внатрешна македонска револуционерна организација – Демократска партија за македонско национално единство*, VMRO-DPMNE), koalicji Vlen¹ oraz partii Dla Naszej Macedonii (*За наша Македонија*, ZNAM). Natomiast w skład opozycji wchodzi: Socjaldemokratyczny Związek Macedonii (*Социјалдемократски Сојуз на Македонија*, SDSM), Front Europejski (*Front Evropean*)², Lewica (*Levica*), Sojusz na rzecz Albańczyków (*Aleanca për Shqiptarët*, ASH)³ oraz Demokratyczna Partia Albańczyków (*Partia Demokratike e Shqiptarëve*, PDSH)⁴ (zob. „Komentarze IEŚ”, nr 1153). W poszczególnych gminach partie (zarówno opozycyjne, jak i rządzące) zdecydowały się na wejście w różnego rodzaju koalicje wyborcze.

W niektórych gminach ugrupowania uzgodniły, że będą ze sobą współpracować i popierać wspólnego kandydata. Tak jest na przykład w Kumanovie, gdzie VMRO-DPMNE popiera przewodniczącego ZNAM i jednocześnie obecnego burmistrza tego miasta – Maksima Dimitrievskiego. Natomiast w Tetovie (jednej z gmin, w której większość stanowią Albańczycy) VMRO-DPMNE zdecydowała się na poparcie kandydata swojego drugiego współkoalicjanta, Vlen – obecnego burmistrza Bilala Kasamiego, ubiegającego się o ponowną kadencję.

Zarówno w kontekście rywalizacji międzyetnicznej (macedońsko-albańskiej), jak i napięcia między obozem rządzącym a opozycją szczególną wagę będą miały wybory w gminach Kičevo, Brvenica i Čaška. W Kičevie VMRO-DPMNE liczy na przełamanie albańskiej dominacji poprzez zwycięstwo nad ubiegającym się o reelekcję,

¹ Koalicję Vlen współtworzą obecnie ugrupowanie Alternatywa (*Alternativa*) i Ruch Besa (*Lëvizja BESA*).

² Koalicji tej przewodzi Demokratyczny Związek na rzecz Integracji (*Bashkimi Demokratik për Integritim*, BDI). W jej skład weszły również mniejsze ugrupowania albańskie, ale także tureckie, romskie czy boszniackie.

³ Przewodniczącym ASH jest Arben Taravari. Należy podkreślić, że początkowo ASH jako część Vlen współtworzył rząd koalicyjny premiera H. Mickoskiego, a A. Taravari sprawował funkcję ministra zdrowia (2024-2025). W maju 2025 r. podał się do dymisji i ogłosił opuszczenie koalicji rządzącej, twierdząc, że rząd nie wprowadza zmian, które podczas kampanii wyborczej obiecywał ASH, *Taravari jep dorëheqje nga posti ministrit të Shëndetësisë së Maqedonisë së Veriut*, 15.05.2025, <https://www.evropaelire.org/a/taravari-doreheqje/33415308.html> [15.09.2025].

⁴ Partia PDSH podjęła decyzję, że nie weźmie udziału w tegorocznych wyborach lokalnych, co uzasadnia koniecznością, na pewnym etapie, wyrażenia poparcia dla Vlen albo BDI. Natomiast zdaniem lidera PDSH, Menduha Thaçiego, żadne z tych ugrupowań nie zasługuje na jego poparcie.

urzędującym burmistrzem z opozycyjnego BDI – Fatmirem Deharim. Kontrkandydatem wspieranym przez VMRO-DPMNE jest Aleksandar Jovanovski, natomiast koalicja Vlen wystawiła w tej gminie Fatmira Limaniego, obecnego ministra ds. społecznych, demografii i młodzieży. Rywalizacja w Kičevie stanowi zatem kluczowy test zarówno dla pozycji głównych partii albańskich, jak i zdolności VMRO-DPMNE do rozszerzenia wpływów poza macedoński elektorat.

Istnieją także gminy, w których rywalizacja będzie dotyczyć jedynie ugrupowań albańskich (tj. pomiędzy BDI i Vlen)⁵. Do takich miejsc należą Tetovo, Gostivar oraz Struga. Zarówno VMRO-DPMNE, jak i SDSM nie wystawiają tam swoich kandydatów. Odminną decyzję podjęła jednak Lewica. Spotkało się to z ostrą krytyką koalicji rządzącej, która twierdzi, że świadczy to o „potajemnej” współpracy między Lewicą a BDI. Obie partie opozycyjne konsekwentnie zaprzeczają tym „insynuacjom”, formułowanym przez ugrupowania współtworzące koalicję rządzącą.

Wybory w stolicy. Niewątpliwie najważniejsza rywalizacja pomiędzy rządzącą VMRO-DPMNE a opozycyjną SDSM rozegra się w stolicy państwa, czyli w Skopje. Choć o urząd burmistrza ubiega się 16 kandydatów, rzeczywista walka o zwycięstwo koncentruje się wokół reprezentantów tych dwóch partii. Największe szanse na wygraną ma kandydat VMRO-DPMNE Orce Gjorgjievski. Jest on osobiście wspierany przez premiera Hristijana Mickoskiego (jednocześnie lidera tego ugrupowania). Gjorgjievski, obecnie pełniący funkcję burmistrza gminy Kisela Voda, deklaruje wprowadzenie szeroko zakrojonych zmian w funkcjonowaniu stolicy, koncentrując się przede wszystkim na poprawie infrastruktury miejskiej. W centrum jego programu znajdują się: reorganizacja systemu transportu publicznego, zakup ekologicznych autobusów, budowa wielopoziomowych parkingów oraz realizacja projektu „Miasto bez wysypisk śmieci” – ukierunkowanego na poprawę gospodarki odpadami. Jednocześnie zapowiada zalesianie miasta i utworzenie małych parków osiedlowych. Gjorgjievski zamierza przekształcić Skopje w nowoczesne miasto europejskie – z czystym powietrzem, nowoczesnymi szkołami oraz funkcjonalnym transportem publicznym.

Z kolei kandydatka SDSM na burmistrza Skopje, Kaja Šukova (była minister środowiska w rządzie premiera Dimitra Kovačevskiego), również obiecuje „oczyszczenie” miasta, które od lat mierzy się z problemem śmieciowym oraz zanieczyszczonym powietrzem. Konieczne, jej zdaniem, jest zmodernizowanie systemu zarządzania odpadami. Šukova deklaruje również, że w ciągu pierwszych 15 miesięcy sprawowania urzędu zainicjuje realizację ambitnego planu ekologicznego, obejmującego utworzenie 15 nowych parków w Skopje oraz posadzenie 10 tys. drzew.

Wnioski. Kampania przed wyborami lokalnymi w Macedonii Północnej, która formalnie rozpoczęła się 29 września br. (choć w rzeczywistości trwa już od dłuższego czasu), stanowi ilustrację rywalizacji politycznej między rządzącymi a opozycją. Poruszane tematy również stanowią odzwierciedlenie sporu, jaki toczy się pomiędzy dwiema największymi macedońskimi partiami – VMRO-DPMNE i SDSM, a także w ramach tzw. bloku albańskiego, tj. między rządzącą koalicją Vlen a opozycyjną BDI. Liderem kampanii VMRO-DPMNE jest premier, który zapewnia, że zwycięstwo jego partii oznaczać będzie przyspieszenie „odnowy” Macedonii Północnej po wielu latach „katastrofalnych” rządów koalicji SDSM-BDI. Zapowiada ponadto, że po wyborach dojdzie do rekonstrukcji rządu, aby szybciej i efektywniej można było wprowadzać reformy wewnętrzne w państwie.

VMRO-DPMNE, wspierając swoich kandydatów na poziomie lokalnym, obiecuje realizację kolejnych inwestycji w infrastrukturę państwową, a także poprawę sytuacji życiowej mieszkańców. Jednocześnie nieustannie atakuje SDSM, określając go mianem „ugrupowania zdrajców”, które nie dbało o interesy obywateli. Z kolei SDSM prowadzi swoją kampanię, podkreślając, że VMRO-DPMNE dąży do przejęcia pełni władzy w państwie, co będzie się wiązać bezpośrednio z zatrzymaniem procesu integracji z Unią Europejską. Podobna rywalizacja ma miejsce w tzw. bloku albańskim. Koalicja Vlen i BDI nieustannie oskarżają się o brak dbałości o interesy Albańczyków, którzy żyją w Macedonii Północnej.

⁵ Interesująca będzie również rywalizacja w gminie Čair, gdzie Izet Mexhiti, obecny wicepremier oraz minister środowiska i planowania przestrzennego (Vlen), zmierzy się z Bujarem Osmanim, byłym ministrem spraw zagranicznych (w latach 2020-2024) i kandydatem BDI.

Należy zakładać, że wybory lokalne ponownie wygra VMRO-DPMNE. Trudno jest jednak przewidzieć skalę tego zwycięstwa, tj. w ilu gminach (w porównaniu z poprzednimi wyborami) ugrupowanie to uzyska najlepszy wynik. Z większą niewiadomą mamy do czynienia w rywalizacji pomiędzy koalicją Vlen i BDI. W tym wypadku zwycięzca nie jest przesądzony. Interesujący będzie także wynik wyborów w tych gminach, w których rywalizują ze sobą kandydaci VMRO-DPMNE oraz Vlen i BDI. W poprzednich wyborach w gminie Kičevo zwycięstwo kandydatowi BDI zagwarantowała silna mobilizacja elektoratu albańskiego, w tym albańskiej diaspory.

Z kolei wystawienie przez Lewicę swoich kandydatów w gminach, gdzie od lat zwyciężają ugrupowania albańskie, można tłumaczyć jako działanie na rzecz poszerzenia elektoratu w kontekście przyszłych wyborów parlamentarnych. Lewica konsekwentnie próbuje docierać do tych wyborców, którzy są rozczarowani zarówno rządami SDSM, jak i VMRO-DPMNE, a jednocześnie nie zamierzają głosować na kandydata ugrupowań albańskich.

Tegoroczne wybory lokalne po raz kolejny pokazują, że w Macedonii Północnej to nie sami kandydaci – którzy często pozostają stosunkowo mało rozpoznawalni – lecz liderzy partyjni odgrywają kluczową rolę w kampanii. To oni wyznaczają główne tematy debaty publicznej oraz odpowiadają za promocję poszczególnych kandydatów. I to właśnie po wyborach lokalnych (w których odnieśli porażkę) liderzy zarówno VMRO-DPMNE (Nikola Gruevski w 2017 r.), jak i SDSM (Branko Crvenkovski w 2013 r., Zoran Zaev w 2021 r.; zob. [„Komentarze IEŚ”, nr 465](#)) ustępowali z zajmowanych stanowisk.